

מעין חתום אלו הזכרים. שזרעם מושך כמעין. אבל כבמדבר פ"ג גרם מעין חתום אלו הפנויות. וכן תקנו במטבע ברכת בתולים לכל ישלם זר במעין חתום וע' מ"ש שם. מתוך כך שלחין. הא לאו הכי לא היו שלוחים מאז עד בא קץ ת' שנה. מתוך כך שלחין. וגו' פרס רמונים. ופי' פרס רמונים היינו דהוי המיא לפרס רמונים ברכוי אנשיהם וחכמתם כדאי כשר פיה. שרה אמנו כו'. דריש גן נעול כו' שבזכות גן נעול ההיינו שרה או יוסף היה גל נעול דהיינו אנשי ישראל או נשותיהם. וגדרה עצמה. ששלקה פרעה פירשה ממנו והיתה אומרת למלאך שיכה בו כדאי ככ". ונגדרו כל הנשים בזכותה. הכוונה ע"ד שאמרו מעשה אבות סימן לבנים. ור"ל שהאב כשמושך הקדושה גורם לזרעו שיוכלו בקל להתדבק במדה ההוא לפי שכבר פתחו האבות פתח. אף כאן כי לולא שרה שירדה למצרים ושברה שם כח התאוה לזנות שרבה שם. לא היו יכולים הנשים הפשוטות לעמוד נגד יצרים. וכן יוסף לזכרים. שלעולם ע"פ הרוב טבע האב והבן שוים. הן בעניני הנוף הן במעלות הנפש והמרונה. וע' מ"ש עוד בשה"ש רבה. כדאי היה גדרו ערוה כו'. הוא ס"ל כבר קפרא דארבעה הברים טובים היו בישראל אלא שבה פליג עליו דבר קפרא ס"ל בזכות כל הארבעה דברים נאלו. קודם זמנם. והוא ס"ל וכדאי היה גדרו ערוה בעצמו שינאלו קודם זמנם אף שלא היו שאר דברים טובים בהם. אלא דאיתרמי מלתא שנמצאו גם כן בהם הזכיות האחרות. אבל האחרות לבדנה לא היו מספיקות. בשביל ארבעה דברים נאלו. קודם לזמנם. וראיתי מדרשות חלוקות הרכה בזה. שיש אומרים ד. ו"א ג. ו"א ב. ו"א א. וע' בש"ר פ"ח ס"ב כ"פ"ת. שלא שינו את שמם ואת לשונם. ע' מ"ש בשה"ש. נחתין. ויורדין לשם. סלקין. עולים משם. (ליהודה רופא כו'. צ"ל ליהודה ליאני ולראובן רופא. ורופא הוא קיצור השם מראובן. או על שם אבנו אודם הנקרא רובינו והוא אדום כלשון רומי רופוס. וליאוני הוא אריה כלשון רומי על שם גור אריה יהודה כמובא בדברי הראשונים ז"ל ליאון כנוי ליהודה [רד"ל]). ליוסף לסטים. אפשר צ"ל אדעמיש. והוא יוסף כל רומי [רד"ל]. ויגד לאברם העברי. ופי' שהוא משיח כלשון עברי כרכנו דלעיל בב"ר. ומשיח העברי.

רמונים ודורש שלוחין שבזכותם נשלחו ממצרים עי' שמ"ר פ"ב כ' סימן ה' שיי"ר פסוק גן נעול דף כ"ו. שרה אמנו. ועליו נאמר גן נעול שלחין שגם שולחין נעשו גן נעול בזכותו. גדרו ערוה בעצמו. אלו לא היה להם רק זכות זה כלבד היה די. בשביל

מסורת המדרש
עט מלמלח זא פרסה ה'. מלכז
מכלים מומור ק"ד. 9. ז"ר פ' ז"ג
סימן י'.

אמרי יושר
ה שלא שינו שמם. כי שמם מורה נאולה ראובן ראה ה' בעניי שמעון שמע קולנו וילוה ה' אלינו בזכותו ובזכות זה נאלו.

ענף יוסף
הכתוב הקדים שבח הבעולות ושוב הבעולות דהוי רבותא ספי מצדדים אחרים דאין לה שומר כבעולה שבעלה משמרה. ועוד ריצרה תקף ספי שאין לה בעל. ועוד דלית בה איסורא כל כך.

באור מהר"פ
ה בשביל ארבעה דברים כו' רופא. לשון הודאה לוליאניס לשון ראייה וכן כולם. לאברם העברי. פי' שהיה מדבר כלשון עברי. כרכנו דלעיל.

ליקוטים
ה אלו הבעולות. שהם נעולים עכ"פ מאנשים אחרים ואמת שהוא גל מלשון גולות מים אבל היא נעולה (אשד הנוליס). אלו הזכרים. שזרעם מושך כמעין ולקמן במ"ד פ"ג דקמפרש מעיין חתום אלו פנויות היינו דמעין משמע כענין האשה על דרך נסתם המעיין נפתח המעיין מעיין אחד הוא כו' דאמרינן נבי גדה ומוקי לה בפנויות דנעול משמע דעשו לפתח אלא דזמנין נעול ולהכי מוקי לה בנשואות אבל חתום משמע שאינו נפתח כלל והיינו פנויות ואע"ג דבתולות נמי פנויות נקט פנויות בעולות דהוי רבותא ספי ששומרות את עצמן דאחר רידעה איש תקף יצרה טפי ועוד שאינה יראה שיוע אחר כך כבתולה שתפחד מה תעשה ביום שדובר בה. על ידי שגדרו ישראל. אין צריך לומר דפליג אמאן דאמר כסמוך בשביל ארבעה דברים דאפשר דאף דכלהו הוו זו עריפא מכלהו דוו לבדה היתה מספקת אפילו לא היו זכיות אחרים וכמה שאיתא כדאי היה גדרו ערוה כו' אלא דאיתרמי מלתא שנמצאו ג"כ הזכיות האחרות אבל האחרות לבדנה לא היו מספיקות (יפה תואר). שלוחין. כלומר שלוחין הוא נאה כפרס רמונים. ואולי הוא שעלו כים

אלו הבעולות. מעין חתום, אלו הזכרים. תני בשם ר' נתן גן נעול גל נעול, אלו שתי בעולות, כדרכה ושללא כדרכה. דבר אחר, אמר ר' פנחס בשם ר' חיאי בר אבא גן נעול, על ידי שגדרו ישראל במצרים עצמן מן הערוה נגאלו במצרים, מתוך כך שלחין, שלוחין, כמה דאת אמר (שמות יג יו) ויהי בשלח פרעה. ר' הונא בשם ר' חיאי בר אבא אמר שרה אמנו ירדה למצרים וגדרה עצמה מן הערוה ונגדרו כל הנשים ישראל בזכותה. אמר ר' חיאי בר אבא פדאי היה גדרו ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו. ר' הונא אמר בשם ר' קפרא בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל שלא שנו את שמם, ואת לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה. לא שנו את שמן, ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין, לא היו קורין ליהודה רופא, ולא לראובן לוליאני, ולא ליוסף לסטים, ולא לבנימין אלפסנדר. לא שנו את לשונם, להלן פתיב (בראשית יד א) ויבא הפליט ויגד לאברם העברי, וכאן (שמות ג יח) ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו, ויכתיב (בראשית מה יב) פי המדבר אליכם, בלשון הקדש. ולא אמרו לשון הרע, שנאמר (שמות יא ב) דבר נא באזני העם, אתה מוצא שהיה הדבר מפקד אצלן כל שנים עשר חדש ולא הלשין אחד על חברו. ולא נמצא אחד מהם פרוץ בערוה, תדע לך

רמונים ודורש שלוחין שבזכותם נשלחו ממצרים עי' שמ"ר פ"ב כ' סימן ה' שיי"ר פסוק גן נעול דף כ"ו. שרה אמנו. ועליו נאמר גן נעול שלחין שגם שולחין נעשו גן נעול בזכותו. גדרו ערוה בעצמו. אלו לא היה להם רק זכות זה כלבד היה די. בשביל ארבעה דברים. שמ"ר פ' א' ריש סימן כ"ח הנ"ל שיי"ר פסוק גן נעול דף כ"ז פר"א סוף פ"ר מ"ח ע"ש בא"א תנחומא בלק במ"ד פ"ר י"ג סימן כ' ופ"ר כ' סימן כ"ב תר"א סוף פרק כ"ג וריש פרק כ"ד. דבר נא באזני העם. פסוק זה נאמר אחר מכת חושך קודם יציאתם ממצרים אך כוונת המדרש שהציווי על זה היה בתחלת שליחותו במראה הסנה כתיב שם ונתתי את חן העם בעיני מצרים ומשפט מצרים י"ב חודש.

רמונים ודורש שלוחין שבזכותם נשלחו ממצרים עי' שמ"ר פ"ב כ' סימן ה' שיי"ר פסוק גן נעול דף כ"ו. שרה אמנו. ועליו נאמר גן נעול שלחין שגם שולחין נעשו גן נעול בזכותו. גדרו ערוה בעצמו. אלו לא היה להם רק זכות זה כלבד היה די. בשביל ארבעה דברים. שמ"ר פ' א' ריש סימן כ"ח הנ"ל שיי"ר פסוק גן נעול דף כ"ז פר"א סוף פ"ר מ"ח ע"ש בא"א תנחומא בלק במ"ד פ"ר י"ג סימן כ' ופ"ר כ' סימן כ"ב תר"א סוף פרק כ"ג וריש פרק כ"ד. דבר נא באזני העם. פסוק זה נאמר אחר מכת חושך קודם יציאתם ממצרים אך כוונת המדרש שהציווי על זה היה בתחלת שליחותו במראה הסנה כתיב שם ונתתי את חן העם בעיני מצרים ומשפט מצרים י"ב חודש.

כ"ח ד"ל א"ל ב"ר א"ל

(כג) והם לא ידעו כי שמע יוסף, מבין לשונם ובפניו היו מדברים כן. כי המליץ בינתם, כי כשהיו מדברים עמו היה המליץ ביניהם היודע לשון עברי ולשון מצרי, והיה מליץ דבריהם ליוסף ודברי יוסף להם, לכך היו סבורים שאין יוסף מכיר בלשון עברי. המליץ, זה מנשה.⁸¹